

Bashkëfinancuar nga
Bashkimi Evropian

Bashkëfinancuar dhe zbatuar
nga Këshilli i Evropës

Skenar për orë mësimi Si të parandalojmë trafikimin me fëmijë të moshës së hershme shkollore (klasa V)

Autor: Dr. Verica Stamenkova Trajkova
Shkup, prill 2026

Titulli origjinal në gjuhën maqedonase: Сценарио за на час: превенција на трговијата со деца од рана училишна возраст (V одделение)

Ky material edukativ u prodhuan me mbështetjen e financiare të Bashkimit Evropian dhe të Këshillit të Evropës. Përmbajtja e tij është përgjegjësi vetëm e autorit(ve). Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të konsiderohen në asnjë mënyrë se pasqyrojnë opinionin zyrtar të Bashkimit Evropian apo të Këshillit të Evropës.

Autorizohet riprodhimi i ekstrakteve (deri në 500 fjalë), me përjashtim të riprodhimit për qëllime tregtare për sa kohë që ruhet integriteti i tekstit, fragmentet nuk përdoren jashtë kontekstit, nuk jepen informacione të paplota dhe nuk e keqorientojnë lexuesin sa i përket natyrës, fushëveprimit apo përmbajtjes së tekstit. Teksti burimor duhet të njihet gjithmonë si vijon “©Këshilli i Evropës, viti i botimit”. Të gjitha kërkesat e tjera në lidhje me riprodhimin/përkthimin e të gjithë këtij dokumenti ose e pjesëve të caktuara të tij, duhet t'i drejtohen Departamentit të Publikimeve, Këshilli i Evropës (F-67075 Strasbourg Cedex ose publishing@coe.int).

Të gjitha korrespondencat e tjera në lidhje me këtë publikim duhet t'i drejtohen Drejtorisë së Përgjithshme për Demokraci dhe Dinjitet Njerëzor, Avenue de l'Europe F-67075 Strasbourg Cedex, France, Tel. +33 (0)3 88 41 20 00
E-mail: Horizontal.Facility@coe.int

Fotografia kryesore: Shutterstock
Ilustrime: Sara Prenk

© Këshilli i Evropës, prill 2026. Të gjitha të drejtat e rezervuara. I licencuar në Bashkimin Evropian sipas kushteve të miratuara

Skenar për orë mësimi: Si të parandalojmë trafikimin me fëmijë të moshës së hershme shkollore (klasa V)

Shtjellimi i tregimit “*Pinoku*” të Karlo Kolodit – mësim për besimin, rrezikun dhe mbrojtjen nga keqpërdorimi dhe trafikimit me njerëz

Lënda mësimore	Gjuhë shqipe
Lloji/kategoria e lëndës mësimore	E detyrueshme
Klasa	Klasa V
Tema/fusha në programin shkollor	- Mbrojtja e të drejtave të fëmijës - Mbrojtja e të drejtave të njeriut
Numri i orëve	Gjithsej 4 orë
Pajisje dhe mjete	- Tregimi “<i>Pinoku</i>” - Fotografi nga revista/postera - Blloqe, fletë vizatimi - Markera (lapsa me shtupë), lapsa me ngjyrë - Ngjitës/shirit ngjitës, gërshtë - Fletë pune për nxënësit - Shënime për mësuesin - Mjete ndihmëse audio-vizuale, të përshtatura sipas moshës
Qëllimet	Qëllimi i përgjithshëm Të nxitet njohja, ndjeshmëria dhe përgjegjësia të fëmijët nëpërmjet tregimit “<i>Pinoku</i>”, me qëllim që të fëmijët të zhvillohet vetëdija për rreziqet nga manipulimi dhe keqpërdorimi, të kuptojnë rëndësinë e besimit dhe sinjeritetit si dhe të mësojnë si të mbrojnë veten e tyre si dhe të tjerët nga trafikimi me fëmijë si dhe nga keqpërdorimet e tjera. Qëllime të veçanta Nxënësit: - E kuptojnë përmbajtjen dhe porosinë e tregimit <i>Pinoku</i>. - I njohin zgjedhjet (vendimet) e mira dhe të këqija të cilat i bën “<i>Pinoku</i>” - personazhi kryesor. Mësojnë se si mosbindja dhe naiviteti mund t’i shpien shumë lehtë në rrezik fëmijët. - E identifikojnë rolin e ndërgjegjes si një zë i brendshëm i cili na paralajmëron kur diçka nuk është në rregull / kur diçka është e rrezikshme.

	• Bëjnë lidhjen e porosive të tregimit me shembuj bashkëkohorë: rezeqe interneti, profile të rrejshme, trysni nga bashkëmoshatarët, mashtrimi dhe tradhtia. • Zhvillojnë vetëdijen për atë se gjithmonë mund t’ju drejtohen të rriturve të cilëve ju besojnë (arsimtarit, prindit). • Nxiten për mbështetje të ndërsjellë dhe ndjenja e bashkësisë ndërmjet nxënësve.
Rezultatet e pritura	Nxënësit: • E kuptojnë dallimin midis besimit dhe naivitetit. • Zhvillojnë të menduar kritik – të mos besojë menjëherë gjithçka që dëgjojnë. • Njohin manipulimin, mashtrimin, keqpërdorimin nga shembulli i Pinokut. • Zhvillojnë empati (si të futemi në lëkurën e tjetrit) dhe kuptojnë se si ndjenjat mund të ndihmojnë në zgjedhjen e duhur.
Gjatë orës së mësimi	Nxënësit: • Sqarojnë çka nënkupton besimi, si ndërtohet dhe si mund të cenohet. • Japin shembuj konkret nga tregimi se si u mashtrua Pinoku, si reagoi dhe çfarë mori si mësim. • Shprehin reagime emocionale – si ndjehen kur dikush i gënjen, kur bën gabim ose kur u falin ndonjë gabim. • Tregojnë mirëkuptim për sjelljen e sigurt –si të mbrohem në kontekst real dhe digjital. • Krijojnë një shprehje origjinale kreative – një porosi, vizatim, poezi, letër ose kolazh – përmes së cilës do të paraqesin mësimin e nxjerrë nga tregimi. • Diskutojnë në mënyrë argumentuese, duke shprehur mendimet e tyre me respekt për pikëpamjet e të tjerëve. • Njohin (e dijnë) kur kanë nevojë për mbështetje dhe kur mund ta kërkojnë atë pa frikë.
Metodologjia / teknika të rekomanduara	• Shqyrtimi i mediave audio-vizuale me analizë • Stuhi idesh (brainstorming) • Diskutim hyrës

	• Punë krijuese (vizatim, kolazh, kompozim/poezi) • Lojë me role • Reflektim individual i nxënësve												
Vlerësimi	<table> <tr> <th>Fusha</th><th>Treguesit/indikatorët</th></tr> <tr> <td>Njohje</td><td>Bënë lidhjen e porosive të tregimit me situata reale.</td></tr> <tr> <td>Ndërgjegjësimi emocional</td><td>I njeh dhe i shpreh ndjenjat e personazheve.</td></tr> <tr> <td>Kreativitet</td><td>Krijon poezi, vizatime dhe kolazhe me një porosi personal.</td></tr> <tr> <td>Mendim kritik</td><td>Mendon për atë që është e vërtetë, çfarë është mashtrim.</td></tr> <tr> <td>Reflektim</td><td>Shpreh çka ka mësuar dhe si do ta zbatojë atë në jetë.</td></tr> </table>	Fusha	Treguesit/indikatorët	Njohje	Bënë lidhjen e porosive të tregimit me situata reale.	Ndërgjegjësimi emocional	I njeh dhe i shpreh ndjenjat e personazheve.	Kreativitet	Krijon poezi, vizatime dhe kolazhe me një porosi personal.	Mendim kritik	Mendon për atë që është e vërtetë, çfarë është mashtrim.	Reflektim	Shpreh çka ka mësuar dhe si do ta zbatojë atë në jetë.
Fusha	Treguesit/indikatorët												
Njohje	Bënë lidhjen e porosive të tregimit me situata reale.												
Ndërgjegjësimi emocional	I njeh dhe i shpreh ndjenjat e personazheve.												
Kreativitet	Krijon poezi, vizatime dhe kolazhe me një porosi personal.												
Mendim kritik	Mendon për atë që është e vërtetë, çfarë është mashtrim.												
Reflektim	Shpreh çka ka mësuar dhe si do ta zbatojë atë në jetë.												
Zbatimi i skenarit	Mësuesi që zhvillon këtë aktivitet vendos në mënyrë të pavarur për përzgjedhjen e aktiviteteve në përputhje me nivelin zhvillimor dhe kontekstin socio-kulturor të nxënësve.												

Përmbajtja e aktivitetit

Ora 1: Të njohim Pinokun (nëpërmjet prezantimit të pjesës së parë/fotografisë dhe hyrjes së tregimit për Pinokun)

Qëllimet:

- Për të kuptuar personazhin e Pinoku dhe temën e mashtrimit.
- Për të përgatitur terrenin për një bisedë rreth mashtrimit dhe manipulimit.

Aktivitetet:

Lojë hyrëse: “Kush e thotë të vërtetën?” (10 min.)

Arsimtari thotë:

“do t’ju lexoj disa fjali. Detyra juaj është të gjeni nëse janë të vërteta ose të rrejshme.”

Shembuj:

- Sot është e diel.
- Kurdo që gënjej më rritet hunda.
- Dhelpra e ndihmoi Pinokun të gjejë rrugën për në shtëpi.
- Xhepetoja e donte Pinokun pa asnjë kusht.
- Gënjeshtra gjithmonë të shpie te diçka tjetër.

Pastaj mësuesi pyet:

"A mund ta dallojmë gjithmonë kur dikush po gënjen? Si ndihemi kur dikush na ka gënjer?"

Shtjellim i pjesës së parë – Ringjallja e Pinokut dhe nisja e tij për në shkollë (15 min.).

Diskutim (15 min.)

- Kush e ndihmoi Pinokun?
- A i dëgjonte ai gjithmonë këshillat e mira?
- Cila pjesë e tregimit ishte më emocionuese (ju ngjalli më shumë ndjenja)?

Detyra:

Secili nxënës shkruan në një copë letër:

- “Besim është kur...”
- “Gënjeshtër është kur...”

Ora 2: Rugëtimi i gabimeve

Qëllimet:

- Të njohësh rreziqet e premtimeve të rreme- zgjedhja dhe gënjeshtra e Pinokut dhe premtimet e rreme në tregim.
- Të sqarohet se çka është ndërgjegjja dhe si na ndihmon.

Aktivitetet:

Analizë e tregimit (15 min.)

Pjesa me cirkun, Dhelprën dhe Macen

Diskutim (15 min.)

- Përse Pinoku iu besonte?
- Si e gënjyen?
- Cili ishte zëri i ndërgjegjes së tij?

- Cili ishte qëllimi i shokëve të këqij, pse e gënjyen Pinokun?

Aktiviteti "Drita e Ndërgjegjes" (10 min.)

Nxënësit e përshkruajnë Bulkthin dhe shkruaj porosi:

"Ndërgjegjja ime më thotë që..."

(për shembull: "të mos shkoj me të panjohur", "të flas kur frikësohem nga diçka").

Përfundim (5 min.)

"Të jesh i guximshëm do të thotë të thuash **JO** kur diçka nuk është në rregull."

Ora 3: Në botën e festave – gjërat nuk janë gjithmonë ashtu siç duken – Pinoku përfundon i rrëmbyer, i mashtruar dhe i shfrytëzuar

Qëllimet:

- Të kuptohet koncepti manipulim.
- Të bëhet një ndërlidhje midis rreziqeve on line dhe atyre të përditshme.

Aktivitetet:

Analiza e pjesës "Vendi i festave" – transporti, fëmijët që shndërrohen në gomarë **(15 min.)**

Diskutim (15 min.)

- Përse fëmijët shkuan vetëm në një vend të panjohur?
- Çfarë i bëri të besonin?
- Kush i shfrytëzoi ato dhe si?

Aktivitet në grup (10 minuta)

Poster me porosi:

- "Mos beso gjithçka që dëgjon!"
- "Shokët e mirë nuk të detyrojnë të bësh diçka të rrezikshme."

Paralelizëm bashkëkohor (5 min.)

Mësuesi inicion një diskutim:

"A ka ende njerëz sot që premtojnë gjëra për t'ju mashtruar? Çfarë duhet të bëjmë nëse dikush në internet na kërkon t'i dërgojmë një fotografi?"

Ora 4: Pinoku bëhet një fëmijë i vërtetë

Qëllimet:

- Të reflektosh mbi të nxënit dhe gabimet (reflektim i nxënësve).
- Të nxitet përgjegjësia personale dhe vetëbesimi.

Aktivitetet:

Analizë e pjesës së fundit të tregimit **(15 min.)**

Ushtrim hyrës (5 minuta)

Nxënësit shkruajnë:

"Kur gabova, mësova se..."

Diskutim (10 min.)

- Çfarë e bëri Pinokun fëmijë të vërtetë?
- Kush e ndihmoi më shumë Pinokun?

- Kush është Xhepetoja yt?

Aktivitet kreativ (20 minuta)

Vizatim i një zemre me tre këshilla personale:

- "Të jem i guximshëm..."
- "Të mos u besoj gënjeshtreve..."
- "T'i ruaj shokët e mi."

Reflektim në një rreth (10 minuta)

Çdo nxënës thotë:

"Prej Pinokut mësova se..."

Përfundim dhe zbatueshmëri

Mësuesi i shpie nxënësit te përfundimi:

"Pinoku bëri shumë gabime, por gjithmonë mësonte prej tyre. Kështu që edhe ne mund të jemi të kujdesshëm, por edhe të guximshëm, kur dikush përpiqet të na gënjejë. Sot, rreziqet nuk janë vetëm në rrugë – ato janë edhe online. Kjo është arsyeja pse duhet t'i besojmë ndërgjegjes sonë, prindërve tanë dhe njerëzve që na duan."

Materiale shtesë

Doracak për mësues dhe bashkëpunëtorë profesionalë- Mbrojtja e fëmijëve nga trafikimi i qenieve njerëzore: çfarë duhet të bëjnë shkollat? [1680a4368b](#)

Materiale edukative dhe informuese (afishe, libra me ilustrime, video) [Publications about Combatting Human Trafficking- Програмска канцеларија на Советот на Европа во Скопје](#)

Doracak për parandalimin dhe ndërhyrjen në dhunë, abuzim dhe neglizhencë në shkolla [priracnik-nastavnici-print.cdr](#) (e disponueshme vetëm në gjuhën maqedonase)

Plotësim – Lojë me role

I. Qëllimi i përgjithshëm i aktivitetit

Përmes aktrimit, dialogut dhe analizës, nxënësit do të:

- njohin situatat të rrezikshme dhe manipuluese,
- zhvillojnë empatinë dhe të menduarit kritik,
- mësojnë si t'u thonë "jo" ofertave të rrezikshme dhe
- të marrin vendime të sigurta dhe të moralshme.

II. Kohëzgjatja

30 – 40 minuta

III. Materialet e nevojshme

- Kartela me emrat e personazheve (Pinoku, Bulkthi, Dhelpra, Macja, Xhepetoja, Zana)
- Hapësirë për shfaqje skenike (ose skenë e improvizuar në klasë)

IV. Përgatitja e nxënësve

1. Hyrje (5 minuta):

Mësuesi shpjegon se nëpërmjet lojës ata do ta shqyrtojnë tregimin nga një këndvështrim

tjetër.

Pyet:

- "A të ka ofruar ndonjëherë dikush diçka që dukej shumë e mirë për të qenë e vërtetë?"
- "Si e kupton kur dikush po të gënjen ose po përpiqet të të shfrytëzojë?"

2. Ndarja e roleve:

Secili grup zgjedh një Pinok, një Bulkth, një Dhëlpër, një Mace, një Xhepeto dhe një Zanë. Nëse ka më shumë nxënës, mund të krijohen 3–4 grupe paralele, secili me skenarin e vet.

3. Sqarimi i detyrave:

Arsimtari tregon:

"Do të përshkruani një skenë nga jeta e Pinokut.

Detyra juaj është t'i tregoni se si ai mund të marrë një vendim të mirë ose të keq – dhe çfarë ndodh më pas."

"Nuk ka të bëjë me aktrimin perfekt, por me të menduarit se si ndihet secili personazh."

V. SKENARËT E SUGJERUAR – lojë me role

Tregimi do të përdoret nëse do të ketë nevojë për zgjerimin e skenarit.

Skenari	Përmbajtja	Porosia / Qëllimi
1. Pinoku dhe Bulkthi	Pinoku dëshiron të shkojë në ishullin ku nuk ka shkollë dhe të gjithë po argëtohen. Bulkthi e paralajmëron.	Të njihet rëndësia e ndërgjegjes dhe zëri i arsyes.
2. Pinoku dhe shokët e këqij (Dhëlpër dhe Macja)	Ata i ofrojnë atij "para të lehta" nëse ai ua jep paratë e tij.	Manipulim, mashtrim, naivitet.
3. Pinoku dhe Xhepetoja	Pinoku kthehet në shtëpi pas atyre gënjeshtreve. Xhepetoja e fal, por kërkon sinqeritet.	Vlera e ndjesës dhe besimit.
4. Pinoku dhe Zana	Zana e inkurajon të thotë të vërtetën, hunda i rritet kur gënjen.	Pasojat e gënjeshtres, ndershmërisë dhe vetëvlerësimit.

VI. SHEMBULL NË SKENË

Skena: "Ishulli i Argëtimit"

Personazhet: Pinoku, Bulkthi, Dhëlpër, Macja

Pinoku:

"Dëgjo, Bulkth! Nuk ka shkollë atje, nuk ka rregulla! Vetëm lojëra dhe ëmbëlsira! Do të shkoj edhe unë!"

Bulkthi:

"Por, Pinok, kjo më duket e dyshimtë. Pse dikush do të të ofronte kaq shumë pa asnjë arsye?"

Dhëlpër:

"Eh, mos e dëgjo! Ne do të dërgojmë atje. Atje të gjithë janë të lumtur dhe të lirë!"

Macja:

"Do të të tregojmë si të bëhesh i pasur pa mund fare!"

Pinoku:

"Vërtet? Epo, ndoshta duhet të rrezikoj pak..."

(Pinoku shkon me ta. Mësuesi ndërpret skenën.)

Mësuesi:

"Ndalo! Tani le të mendojmë - çfarë do të ndodhë më pas? Cili është rreziku? Si mund të ishte ndryshe?"

VII. DISKUTIMI PAS PARAQITJES SKENIKE (10 minuta)

Mësuesia drejton një bisedë:

- Si ndihej Pinoku në këtë situatë?
- Si fliste Bulkthi? Me ton të qetë ose i frikësuar?
- Cili është shembull i ngjashëm nga jeta reale?
(ofertë online, profil i rremë, dhuratë falas, "mik" i panjohur)
- Si mund të themi "jo" pa pasur frikë?

Përgjigjet shkruhen në tabelë në dy kolona:

Zgjedhje të sigurt

Zgjedhje të rrezikshme

VIII. REFLEKTIM I SHKURTËR DHE MBYLLJE

1. Secili fëmijë përfundon fjalinë:

- *"Mësova se..."*
- *"Herën tjetër që dikush do të më ofrojë diçka të dyshimtë, unë do të..."*

2. Nxënësit mund të shkruajnë një letër të shkurtër për Pinokun:

"I dashur Pinok, po të isha në vendin tënd, do të bëja..."

3. Porosi përmbyllëse nga mësuesi:

"Ndonjëherë të gjithë jemi si Pinoku- kureshtarë dhe naivë.

Por është e rëndësishme të dëgjojmë zërin e ndërgjegjes dhe të dallojmë kur dikush nuk ka qëllime të mira për ne."

Shenjat paralajmëruese te fëmijët

- Ndryshime të papritura në sjellje (tërheqje, frikë).
- Mungesa të shpeshta ose shmangie të shkollës.
- Kërkesa të shpeshta për mungesa nga shkolla për shkak të dhimbjeve të stomakut, etj.
- Rrëfim i tregimeve që sugjerojnë kontakt me të huaj (në jetën reale ose në internet).
- Dhurata, para ose objekte të pashpjegueshme.
- Ankth i dukshëm kur flitet për sigurinë ose besimin.

 Këto shenja nuk nënkuptojnë domosdoshmërisht trafikim të fëmijëve, por ato janë një sinjal se fëmija është në rrezik dhe ka nevojë për vëmendje shtesë.

Kontaktet për ndihmë

- Ministria e Punëve të Brendshme – 192 / 112
- Parashtrësia on line <http://redbutton.mvr.gov.mk/>
- Qendra për Punë Sociale
- Shoqata Qytetare "Porta e Hapur/La Strada" SOS 080011111
- Ambasada e Parë e Fëmijëve "Megjashi" +389 70390632

DHELPRA

Biletë Ishull i ahengut

XHEPETO

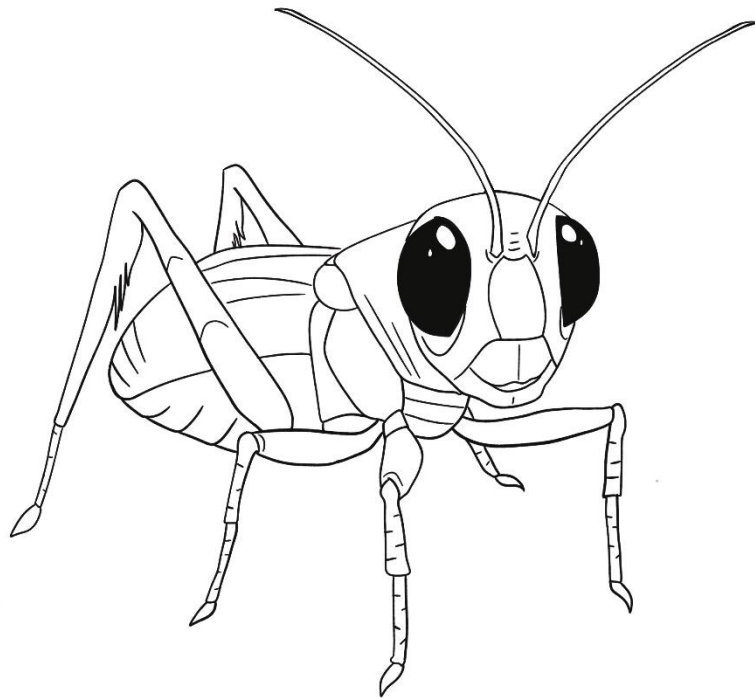
MACJA

PINOKU

BULKTHI

ZANA

Ky material edukativ u prodhua me mbështetjen e financiare të Bashkimit Evropian dhe të Këshillit të Evropës. Përmbajtja e tij është përgjegjësi vetëm e autorit(ve). Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të konsiderohen në asnjë mënyrë se pasqyrojnë opinionin zyrtar të Bashkimit Evropian apo të Këshillit të Evropës.

Shtetet Anëtare të Bashkimit Evropian kanë vendosur të lidhin së bashku dijen, burimet dhe fatet e tyre. Së bashku, ata kanë ndërtuar një zonë të stabilitetit, demokracisë dhe zhvillimit të qëndrueshëm, duke e ruajtur kulturën diversitetit, tolerancën dhe liritë individuale. Bashkimi Evropian është i angazhuar t'i ndajë arritet dhe vlerat e tij me vendet dhe popujt përtej kufijve të tij.

Këshilli i Evropës është organizata kryesore e kontinentit për të drejtat e njeriut. Në të bëjnë pjesë 46 shtete anëtare, përfshirë të gjithë anëtarët e Bashkimit Evropian. Të gjithë shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, dokument i cili është hartuar për të mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe shtetin e së drejtës. Gjykata Evropiane mbikëqyr zbatimin e Konventës nga shtetet anëtare.

www.europa.eu

www.coe.int

SQI

Bashkëfinancuar nga
Bashkimi Evropian

Bashkëfinancuar dhe zbatuar
nga Këshilli i Evropës